

План

- 1. Етапи розвитку музичної молодіжної культури
- 2. Ворожі голоси
 - 2.1 Джаз
 - 2.2. Рок-н-рол
 - 2.3 Твист
 - 2.4 Бітломанія
- 3.Радянські біт-групи
- 4.Рок-підпілля
- 5.Розвиток ВІА
- 6.Вихід з підпілля
- 7. Музика Диско
- 8.Ідеологічна перевірка та шифрування
- 9.Школи андеграунду

РОК

0665303 -1

Генерал Гиммлер

ТЫ ИЛИ НЕ ТЫ

Покоління непокірних

До

Кино

МУЗЫКА В СССР

**«Музика має сильний
вплив на нас і
навколишній світ».
Емото Масуру**

Етапи розвитку музичної молодіжної культури в СРСР

Перші радянські рок-групи з'явилися в середині 1960-х на хвилі бітломанії, проте до середини 1970-х цей рух являв собою в основному наслідування музиці зарубіжних виконавців.

Зародження і розвиток рок-культури було пов'язано, як і на Заході, з протестом проти того, що заважало соціалізації молоді та її нормального життя в суспільстві, то все це суперечило поглядам влади, і довгий час було під заборноюю.

"Вибух" рок-н-ролу в Америці, а потім і в Європі відбувся на початку 50-х, під час конфронтації між СРСР і США. Ще був живий Сталін, методи боротьби з іншим баченням були відпрацьовані до бездоганного рівня. У свідомість радянського народу вже була вбита ідея про нового ворога - американського імперіалізму. Так зване "схиляння перед Заходом" вважалось незаконним і каралося.

«Ворожі» голоси

Таким чином під заброну потрапили Scorpions, Genghis Khan, Pink Floyd, Sex Pistols, Nazareth, Tina Turner, Kiss та багато інших зарубіжних гуртів.

Існував навіть спеціальний список заборонених виконавців для трансляції у Радянському Союзі, які за думкою влади несли насилля, неофашизм, еротизм, вандалізм, гомосексуалізм, релігійне мракобісся, расизм, антикомунізм та інші пропаганди, спрямовані проти Радянського Союзу та радянської людини.

Таким чином під пильним наглядом дружини КПРС опинилися молодіжні дискотеки, радіо, телебачення та неформальні організації.

Приложение к письму
от 10 января 1985 года

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!
ВСЕСОЮЗНЫЙ ЛЕНИНСКИЙ КОМУНИСТИЧЕСКИЙ СОЮЗ МОЛОДЕЖИ
НИКОЛАЕВСКИЙ ОБЛАСТНОЙ КОМИТЕТ ЛКСМ УКРАИНЫ

Для служебного пользования
Секретарям ГК, РК ЛКСМ Украины

Направляем примерный перечень зарубежных музыкальных групп и исполнителей, в репертуаре которых содержатся идейно вредные произведения, а также список тарифицированных вокально-инструментальных ансамблей СССР.

Рекомендуем использовать эти сведения для усиления контроля за деятельностью дискотек.

Данной информацией необходимо обеспечить все ВИА и молодежные дискотеки района.

Секретарь обкома
комсомола

П. Гришин

13. Блек Сабат	— насилие, религиозное мракобесие	23. Оринджинелз	— секс
14. Элис Купер	— насилие, вандализм	24. Донна Саммер	— эротизм
15. Назарет	— насилие, религиозный мистицизм, садизм	25. Тина Тернер	— секс
16. Скорпион	— насилие	26. Джаниор Энглиш (Регги)	— секс
17. Чингиз Хан	— антикоммунизм, национализм	27. Кенед Хит	— гомосексуализм
18. Уфо	— насилие	28. Манич Мешин	— эротизм
19. Пинк Флойд (1983)	— извращение внешней политики СССР («Агрессия СССР в Афганистане»)	29. Рамонэ	— панк
20. Толкинхедз	— миф о советской военной угрозе	30. Бан Хейлен	— антисоветская пропаганда
21. Перрон	— эротизм	31. Хулио Иглесиос	— неофашизм
22. Боханнон	— эротизм	32. Язоо	— панк, насилие
		33. Данич Мод	— панк, насилие
		34. Вилидж Пипл	— насилие
		35. Тен Си Си (10сс)	— неофашизм
		36. Стоджис	— насилие
		37. Бойз	— панк, насилие
		38. Блонди	— панк, насилие
		«ВЕРНО»	
		зав. общим отделом обкома комсомола	

Е. Пряжинская

Примерный перечень зарубежных музыкальных групп и исполнителей, в репертуаре которых содержатся идейно вредные произведения

Название коллектива Что пропагандирует ...

1. Секс Пистолз	— панк, насилие
2. Б-52	— панк, насилие
3. Меднесс	— панк, насилие
4. КЛЭШ	— панк, насилие
5. Стрэнглэрс	— панк, насилие
6. Кисс	— неофашизм, панк, насилие
7. Крокус	— насилие, культ сильной личности
8. Стикс	— насилие, вандализм
9. Айрон Мейден	— насилие, религиозное мракобесие
10. Джудас Прист	— антикоммунизм, расизм
11. Ай Си Ди Си	— неофашизм, насилие
12. Спаркс Спаркс	— неофашизм, расизм

Відкрито проявляти інтерес до всього західного - до музики, літератури, живопису, моди - було небезпечно і надзвичайно важко, так як всі шляхи потрапляння інформації в Союз з-за кордону були надійно перекриті.

І, тим не менше, в цих умовах існувала вузька група молоді, поклонялися всьому американському, і перш за все –

джазу. 📢

Ці відчайдушні молоді люди перейняли імідж героїв американських фільмів.

У Москві вони збирались на "Бродвеї" (вулиці Горького), сиділи в коктейль-холі, танцювали на ретельно приховуваних вечірках під джаз 30-х - 40-х років. Одягались і танцювали "стильно", за що і отримали зневажливу кличку "стиляги".

Ні про який рок-н-рол перші стіляги не чули, а доморощені “стильні” танці: “атомний”, “канадський” або “потрійний Гамбурзький” нагадували швидше довоєнний джіттербаг або лінді-хоп.

Рок-н-рол дійшов до радянської молоді лише в роки "хрущовської відлиги", починаючи з 1957 року, з Московського фестивалю молоді та студентів. Вони вперше побачили представників сучасної їм західної молоді. Вони були одягнені в джинси, були інакше підстрижені і по-новому танцювали. Це і був рок-н-рол.

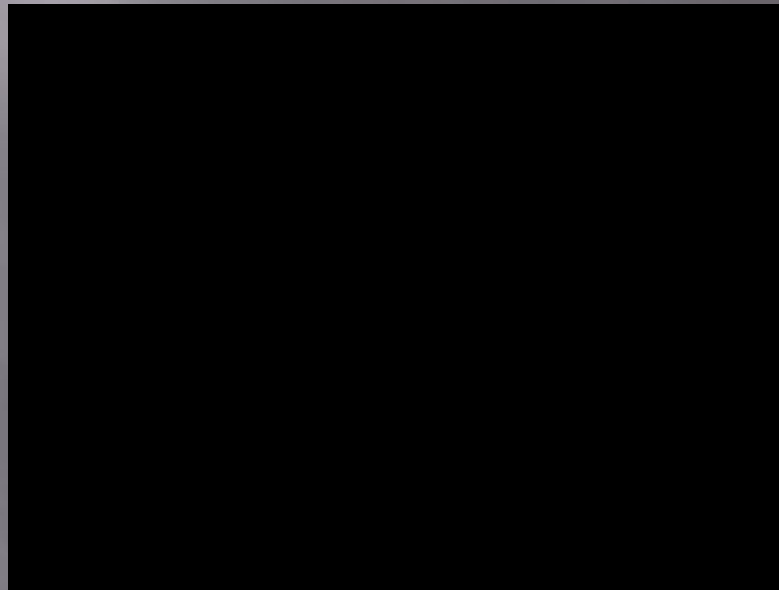

Перший час рок-н-рол був долею лише "золотій" московській молоді, він був доступний дітям високопоставленої радянської еліти, які отримували пластинки і джинси через своїх батьків.

Досить швидко нове віяння поширилося в прості маси, у великі міста СРСР, а потім охопило і провінцію. Але на початку 60-х він був повністю підмінений ТВІСТОМ.

Всі популярні пісні, починаючи з "Пісні про Москву" і "Чорного kota", популярні кінокомедії тих років типу "Кавказької полонянки" або "Операції И" базувалися на ритмах твісту

З початком епохи Брежнєва (1964) року, намітилося часткове повернення до сталінських методів ідеологічної боротьби. Було запущене в хід старе гасло про «розтлінний вплив Заходу» і т.п. Це збіглося за часом з вибухом на Заході бітломанії, яка незабаром прийшла і до нас.

Якщо говорити про етапи становлення рок-культури в Радянському Союзі і про відповідні періоди нашого рок-андеграунду, то перший з них виник під натхненням біг-бітом і музикою "Beatles". 📢

Радянські ідеологи, очевидно, вперше не на жарт занепокоїлись, коли почали безконтрольно з'являтися сотні біт-груп. Це здалося набагато більш небезпечним і масштабним, ніж невелике джазове підпілля, взяте в 60-ті роки під контроль і опіку ЦК ВЛКС.

Починаючи з 1965 року, з'являються перші радянські біт-групи: СЛАВЯНЕ і СОКОЛЫ в Москві, а також СТРАННИКИ, СКАЛЬДЫ, АВАНГАРД і ЛЕСНЫЕ БРАТЯ в Ленінграді.

Рок-підпілля першої половини 70-х було невіддільне від руху хіпі. Тому на піонерів рок-музики звалилися всі відповідні міри політичних гонінь. Перш за все, хіпі, з їх легко впізнаваним зовнішнім виглядом всіляко викорінювалися з суспільства. Їх старалися не приймати на роботу, відраховувати з навчальних закладів. Їм була залишена можливість вснувати на самом нижньому соціальному рівні, працювати нічними сторожами на дрібних складах, в лікарнях і моргах, вантажниками в булочних і продмагів, черговими в котельнях і т.п.

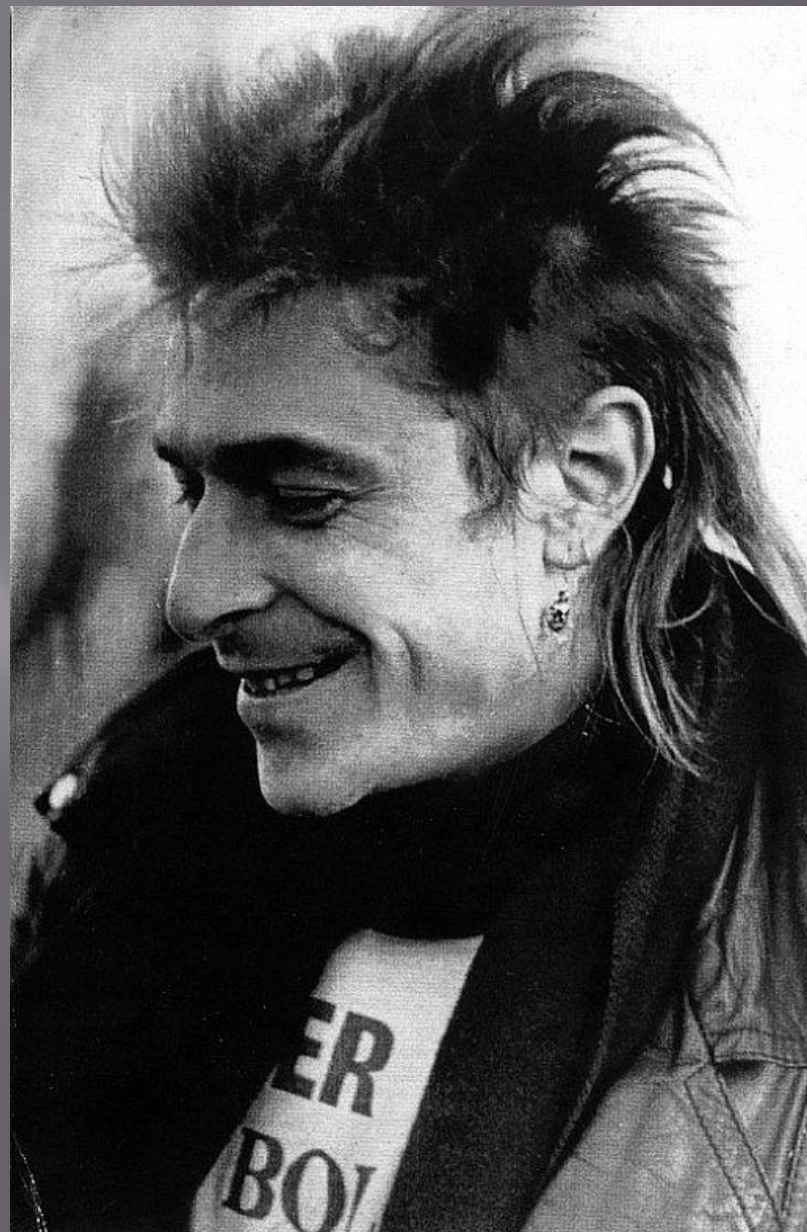
Влаштуватися на подібне місце в ті часи було надзвичайно важко, тому що крім ідейних хіппі і звичайних декласованих ледарів і п'яниць, на них претендували багато дисидентів, "внутрішніх емігрантів" різного типу: колишні філософи, соціологи, мистецтвознавці, письменники, митці та інші інтелігенти, які не бажали приймати марксистську ідеологію.

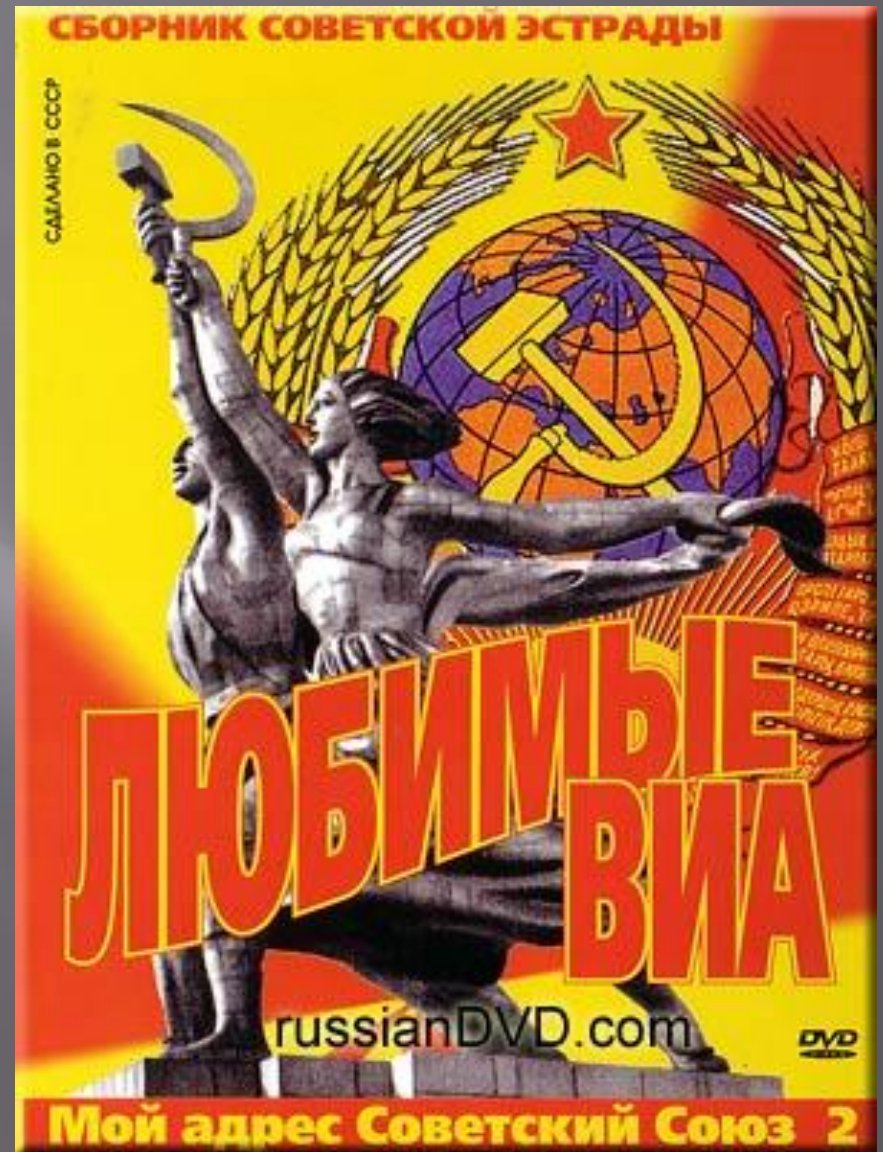
Гоніння на рок, тим не менше, мало і свої позитивні сторони. Воно породило таке явище, як радянський рок-андеграунд, об'єднавши та активізувавши Нонконформістську частину молоді.

Для багатьох рок-музикантів заборони стали додатковим стимулом, надавши їхньому життю наліт романтики ризику, свідомості безнадійності, непідкупності і почуття необхідності волі.

Для простих же любителів рок став розпізнавальним знаком, що дозволяв знаходити "своїх".

Підпільні рок-групи з самого початку протиставляли себе офіційній радянській естраді, і в першу чергу - вокально інструментальним ансамблям ВІА. Багато рок-груп знаходили собі притулок в сфері художньої самодіяльності. Але це не приносило фіксованого доходу, не давало підстави вважатися професіоналами. Перспектив на майбутнє не було.

Самодіяльний статус цілком влаштував молодих, не обтяжених сім'єю людей, учнів, студентів. Тому деякі з рок-музикантів, дорослішаючи і не витримуючи безнадійності і труднощів андеграунду, йшли працювати у ВІА, де змушені були підстригтися під всіма смислами цього слова, і повністю втрачали колишній запал. ВІА стали охоче прийматися на роботу в численні обласні філармонії.

Піонерами цього виду мистецтва стали "Поющие гитары" з Ленінграда і столичні "Весёлые ребята", а також білоруські "Песняры".

АНСАМБЛЬ

ВЕСЕЛЫЕ РЕБЯТА

МИНИСТЕРСТВО
КУЛЬТУРЫ СССР

МЕЛОДИЯ
ВСЕСОЮЗНАЯ
ФОРМА
ГРАМЗАСТУПНИК

неси

ДАВИДА

ТУХМАНОВА

Поступово виявилось, що ця музика приносить певні доходи в гастрольній практиці, що вона, до того ж, підміняє біг-біт, як би задовольняючи тягу радянської молоді до західної музики, що вона навіть може служити провідником радянської ідеології в молодіжному середовищі. Так критика поступово зійшла на-ні, а найбільш успішні ансамблі стали всіляко заохочуватися, вони отримали можливість випускати платівки, ним було відкрито доступ на радіо і телебачення.

Так склався типово радянський естрадний стиль ВІА, характерний немудрими акордами. Тексти пісень або нічого не несли, що виходить за рамки ідіоми типу: "Ти прийшла, а я пішов", або, навпаки, були наповнені конкретними ідеологічними формулами, такими як "Наша адреса - Радянський Союз" чи "Любов, Комсомол і Весна!". Переважна більшість радянської молоді, будучи ледачою до пошуку рок-істини, прийняло мистецтво ВІА за своє рідне, проковтнувши наживку. 📣

Правда, в офіційній концертно-філармонійній практиці в цьому сенсі зустрічалися винятки. Це були ті колективи, які, пробившись з величезними труднощами з рок-підпілля в офіційну гастрольну роботу, ні на йоту не зрадили собі, не підлаштувалися під ідеологічні вимоги і пішли ва-банк. Мабуть, першими в цьому ряду були група МАШИНА ВРЕМЕНИ і джаз-рок ансамбль АРСЕНАЛ, що почали професійно гастролювати в системі Росконцерту з 1976 року. Щоправда, до 1980 року, тобто до моменту відкриття "Олімпіади-80", їм дозволяли їздити тільки по провінції, до Москви не підпускаючи на гарматний постріл.

Джаз-рок ансамбль Арсенал

Пізніше з'явився ІНТЕГРАЛ Барі Алібасова, який піддавався нападкам за нововведення у сценографії і роботі зі світлом і звуком, ДІАЛОГ Кіма Брейтбурга, АВТОГРАФ Олександра Ситковецьке. Ті колективи, які не піддавалися владі весь час висіли на волосині під загрозою розформування.

Гурт «Диалог» 1969

Гроші – вирішили все

А з часом почав все сильніше спрацьовувати банальний економічний фактор - групи, які різко відрізнялися від пісних і слухняних ВІА, робили колосальні збори у палацах спорту і палацах культури. П'ять-шість аншлагових концертів МАШИНИ ЧАСУ у провінційному будинку культури приносили кошти для подальшого його капітального ремонту . Так що розформувувати деякі групи стало вкрай не вигідно.

Через низький рівень англійської мови кількість російськомовних груп росла. Та й звісно, адже писати пісні англійською мовою, на рівні таких авторів, як Леннон і Маккартні, Боб Ділан або Філ Коллінз - справа не проста, так само як створити композицію, яка не буде гіршою за складністю музики "Pink Floyd", "King Crimson" або "ELP"

**Британський рок гурт
Pink Floyd**

<http://maestro.uaprom.net/>

До того ж, для Створення концептуальних п'єс стилю арт-рок або класик-рок необхідна була наявність новітньої на той час електронної техніки, і в першу чергу синтезаторів. Про них наші рок-музиканти не могли і мріяти, в кращому випадку куплялися електромюзичний інструмент ЕМІ "Юність. Можливо, саме з цієї причини в нашій рок-культурі 70-х переважали ті напрямки, де використовувались головним чином гітари і клавішні, - тобто **фолк-рок, хард-рок, рок-н-рол, кантрі-рок** .

Арт-рок, класик-рок, джаз-рок і фьюжн по-справжньому розвинулись у нас пізніше, в кінці 70-х і в 80-х років

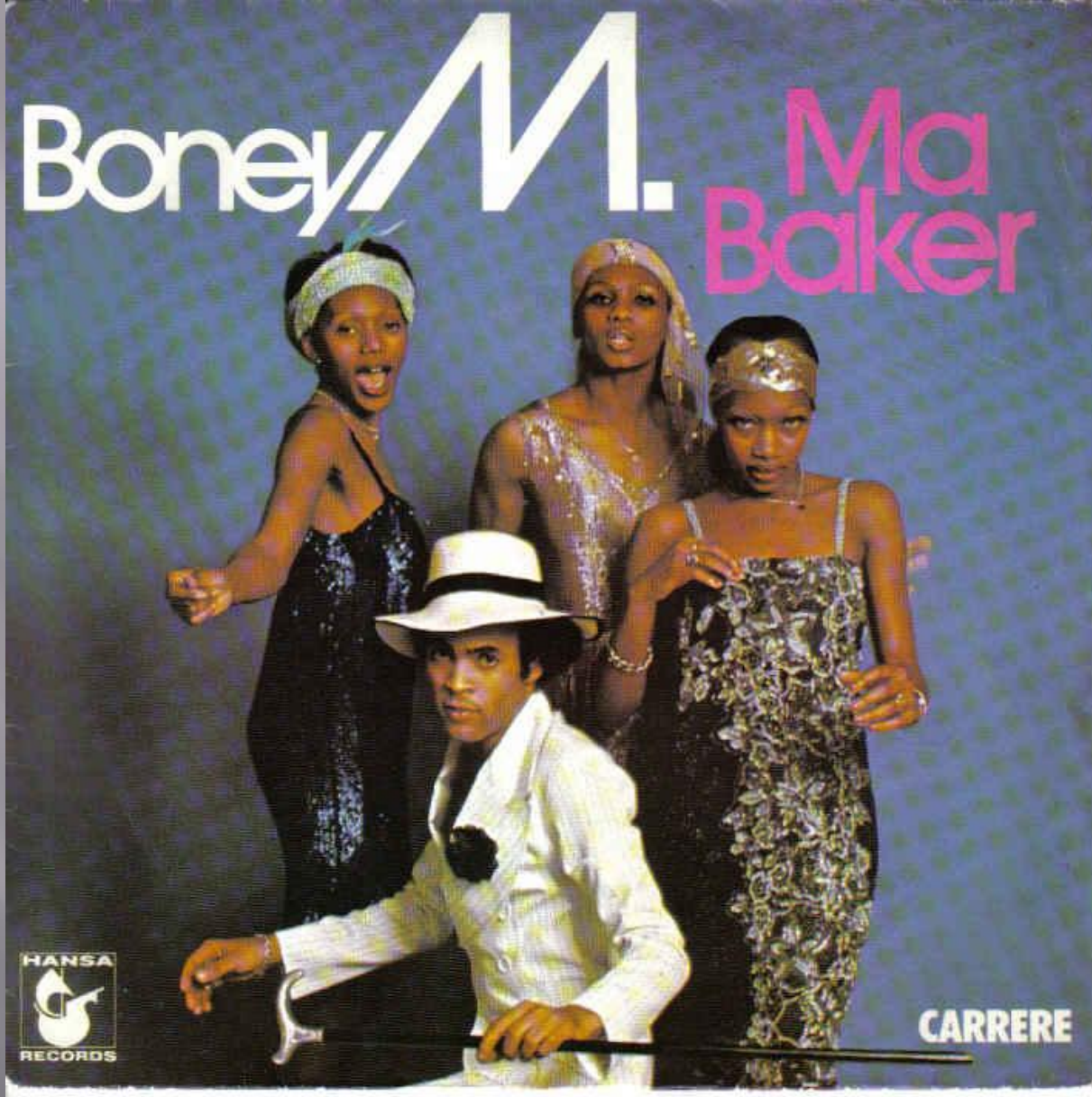
Тут піонерами були такі колективи як АРСЕНАЛ, РАДАР, ГЮНЕС, МАХАВОК, АВТОГРАФ, ДИАЛОГ, ВОДОГРАЙ.

Тоді в країні і з'явився "чорний ринок" електронних інструментів і апаратури, що постачав професіоналів нового типу. Це сприяло досягненню деякими вітчизняними групами справжнього сценічного "саунду", наближеного до "фірмового".

Змінювалася мода,
змінювалися часи, хіппі
старіли, групи
розпадалися. У другій
половині 70-х років до нас
дійшла мода на музику
диско ([Arabesque](#), [Boney](#)
[M](#))

диско-гурт Boney M

Спершу ідеологічні цербери накиннулись на неї як на чергову буржуазну диверсію. Але згодом зрозуміли, що треба вибирати менш небезпечне, що диско не настільки страшно, як рок, який почав до того часу набувати зловісні риси панків і хеві-металістов. Більш того, диско стало все частіше використовуватися як простий засіб відволікання молоді від рок-культури.

У 80-і роки рок-музика в СРСР зазнала колосальні зміни. Спершу відбувся помітний зліт активності в рок-андеграунді. Потім, у другій половині 80-х почалися послаблення, комерціалізація найбільш відомих груп і, як наслідок - поступове переродження вітчизняної рок-музики в звичайну "попсу"

Загальне невдоволення життям, навіть серед маси простих радянських людей, особливо гостро відчувався молоддю. Але форми невдоволення, що виражаються в музиці, одязі, способі життя - стали зовсім іншими, ніж раніше. Змінився сам стиль рок-андеграунду, відбулася зміна поколінь. Вступив в дію віковий фактор. На місце пристарілих хіпі, прийшли юні панки, металісти, нью-вейвери, хіп-хопери.

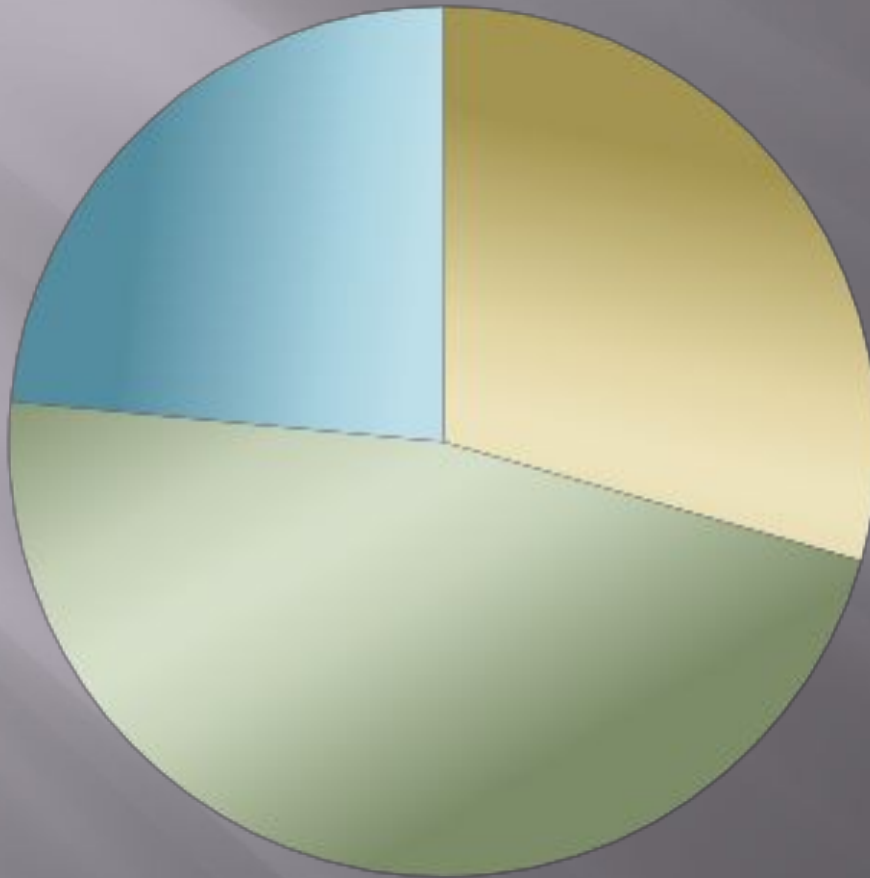
Хоча творча діяльність рок музикантів вже стала дозволеною, текст їхніх пісень ще досить добре перевірявся ідеологами.

Це була особлива форма шифрування, іншослів'я, натяку. Це коли нічого конкретно не сказав, а всім все зрозуміло.

Школи російського андеграунду

Московська школа	Ленінградська школа	Уральсько-сибірська школа
ВА-БАНК	АКВАРИУМ	НАСТЯ
КРЕМАТОРИЙ	КИНО	Наутилус помпилиус
ЗВУКИ МУ	АЛИСА	ЧАЙФ
НИКОЛАЙ КОПЕРНИК	СТРАННЫЕ ИГРЫ	КАЛИНОВ МОСТ
ДИНАМИК	ДДТ	
	ЗООПАРК	
	ПОП-МЕХАНИКА	
	ТЕЛЕВИЗОР	

Школи російського андергаунду

- Московська школа
- Ленінградська школа
- Уральсько-сибірська школа

У цій області можна відзначити різницю в підході до іноказанію в різних регіонах Країни. Так, ленінградська школа, яка надається в першу чергу групою АКВАРІУМ Бориса Гребенщикова, явно продовжувала традиції гумору абсурда, закладені ще Ф. М. Достоевським

Лідери московської школи, такі як А. Градський або А. Макаревич були ближче до поетичної лірики з ухилом в символізм. Разом з приходом зловісної і агресивної естетики панків і металістів, на радянській напівлегальній рок-сцені розквітла естетика "приколу" або "стеба" – тобто замаскованого під театр абсурду глумління над всім, що було ненависно молоді.

Такі групи, як ЗВУКИ МУ або БРИГАДА С створювали імідж радянських обивателів-виродженців гурти Уральського регіону відрізнялися доброякісним музичним матеріалом, а головне - конкретикою соціально-значущих текстів пісень. Досить згадати лише Наутілус Помпіліус з піснею «Скованные одной цепью».

Найбільш широко в середині 80-х вітчизняний рок був представлений на рівні андеграунду, де сформувалося багато цікавих і високопрофесійних колективів, які не ставили своїм завданням вихід на офіційну сцену. Одним з яскравих прикладів може служити група ГОРИЗОНТ, УРС

Гурт Аквариум

Гурт Алиса

Гурт ДДТ

Гурт Динамик

Гурт КИН

VITYA-TSOY.NA.RD.L.R.U

VITYA-TSOY.NA.RD.L.R.U

Гурт Николай Коперник

Гурт Крематорий 📢

 У період 1988-90 років в СРСР відбулися великі політичні зміни: було повалено Берлінську стіну, вирвались з дружніх обіймів радянської системи Країни народної демократії, підійшла до кінця війна в Афганістані. Ідеологічна боротьба поступилася місцем політичній, змінилися об'єкти і сам характер преслідувань. Ідеологічний контроль за мистецтвом, і за рок-музикою формально зберігався аж до серпневого путчу 91-го року, але всім вже було ясно, що до цих сфер руки влади вже не доходять.

Після розпаду Радянського Союзу розвиток музичної рок-культури не зупинився, але це вже історія зовсім інших країн...

Використана література: Смирнов Илья. Время колокольчиков. Жизнь и смерть русского рока.

Алексеев А., Бурлака А., Сидоров А. Кто есть кто в советском роке.

Артемий Троицкий Рок-музыка в СССР: опыт популярной энциклопедии.

Музика – vkontakte.ru

Відео – youtube.com

Графічні зображення : amnesia.pavelbers.com, Muslib.ru, Relax.ua, Teleweek.ru, 20th.su,

Zvuki.ru, Blog.i.ua, Newsmusic.ru, mashina.ru, Dni.ru, Liveinternet.ru, pophistory-oberfranken.de, janeheller.mlblogs.com, pesnyary.com, teatralka.ru, ideotsoy.ru